

Værd at se i Munkebo

MUNKEBO – EN AF SOGNETS TO BYER

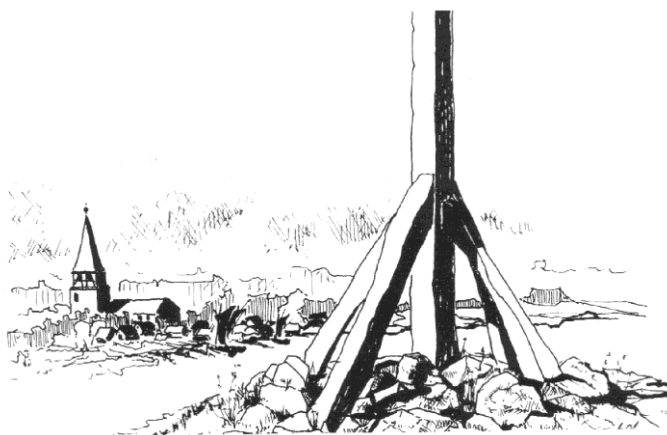
Munkebo er begunstiget fra naturens side med vand på stort set alle sider. Området fik sit nuværende udseende under den seneste istid for 12.- 15.000 år siden, hvor isen udgravede landskabet og efterlod store mængder materiale, der i dag ligger som et buet bakkedrag mellem Odense og Kerteminde fjerde.

I sognet er der spor af mennesker og bosteder fra de fleste af oldtidens perioder, de ældste helt fra Brommetiden (o. 9000 f. K.) Fra bronzealderen kan specielt nævnes det rige fund man gjorde ved Kystvejen i 1985 i forbindelse med gasledningsarbejdet. Det nyeste og meget spændende fund fra 2015 er en del af en muligvis større vikingetidsbebyggelse på Munkebo Bakke.

Da Knud den Store i 1019 vendte hjem fra England, begyndte udbredelsen af kristendommen for alvor her i landet. Kort tid senere byggede munkene et kloster i Odense, og det var her fra nogle blev sendt til stedet på tangen, der senere blev til Munkebo. Her byggede de sandsynligvis et kapel, hvorfra de kunne forkynde den nye lære. Og det er efter disse første munke at Munkebo fik sit navn.

Munkene må have syntes godt om stedet, hvor der var rigeligt med fisk på begge sider af tangen. Foruden kapellet havde de muligvis også bygget sig et "Munkebo" (et primitivt kloster), og i de følgende århundreder - lige indtil reformationen 1536 - var det Odensemunke der prædikede i Munkebo Kirke.

Det var imidlertid ikke kun munkene, der havde set muligheder i Munkebo. Da Odense Å blev for besværlig for de første Odense købmænd, fik de brug for en beskyttet havn ud til havet, og havnen etablerede de her. Munkebo blev Odenses Piræus.

Nogen stor by blev Munkebo aldrig, men den havde indtil 1578 sit eget retsdistrikt, et såkaldt birk, der omfattede Munkebo og Drigstrup sogne og således blev forløber for Kerteminde. På en lille holm i Kertinge Nor, "Galgeholm", stod byens galge. Munkebos byfoged sad som dommer på Munkebo ting - et friluftsting på pladsen syd for kirkegården.

Finn Sommerstedts skitse af galgen på Galgeholm

I 1787 blev gårdene i den gamle by langs landevejen, nuværende Fjordvej, og Nørregade udskiftet. Man valgte blokudskiftning, hvilket betød at 5 af byens 13 gårde flyttede ud fra fællesskabet i landsbyen.

Ved havnen lå Munkebo Kro, oprettet af en driftig, tidligere skipper, Ole Jensen, og som fik sit privilegium i 1826. Før 1826 var bygningen et af byens landbrug, hvis jord i 1802 blev udflyttet til den nybyggede, nu for længst nedrevne "Lindøgård". Byens grænse mod vest var til o. 1900, med nogle få undtagelser, bakketoppen vest for kroen. Her stod byens første vejmølle, som blev ødelagt af svenske tropper i 1659.

Bådkåse foran Munkebo Kro i 1920'erne

Øst for kroen ligger ni sammenbyggede huse, hvis historie kan følges tilbage til 1648, hvor det omtales som "Et langt Hus med 9 Vaaninger". Men der har været bebyggelse på lodderne endnu før. Måske er huset i virkeligheden et munkekloster, for langs vandet har der fra ældgammel tid befundet sig et antal bådkåse (bådlejer) til fiskernes pramme. Kåsene forsvandt da den nye amtsvej blev anlagt, men kan være blevet gravet i tidlig middelalder af munkene.

Fjordvejområdet ca. 1950

Det nye Munkebo er i høj grad præget af etableringen af Lindøværftet og Lindøbyen. I løbet af ganske få år omkring 1960 blev der nord for den gamle landsby anlagt et værft, 900 lejeboliger og et moderne bycenter efter amerikansk mønster. Munkebo Havn ved noret, der i dag huser et

større antal fritidsbåde, blev etableret i 1961 samtidig med at den nye landevej langs noret blev anlagt.

Ikke mindst etableringen af vejen betød omfattende ændringer af området. Den firlængede "Fjordgården", der lå tæt ved, blev ofret og ses i dag i en nyere udgave tættere ved noret. Fiskernes gamle bådkåse over for Munkebo Kro blev sløjfet og arealet hævet, så vejen kunne anlægges parallelt med Fjordvej. I takt med at Bycentret i den nye bydel blev etableret, forsvandt butikkerne på Fjordvej, og flere

gamle gårde og huse i området blev ofret ved Munkebos "byggenembrud", da Troels Alle blev anlagt.

På arealet mellem Munkebo Kro og havnen blev den 12 meter høje jernskulptur, "Munkebo Skulpturen", rejst i 1997. Skulpturen der vejer 23 ton, er formet af den fynske billedhugger Kent Holm. Kunstneren har aldrig lagt skjul på at motivet er dybt religiøst. Det understreges af det lille kors på toppen, men den videre tolkning har han overladt til beskueren. Skulpturen blev svejset sammen på Lindøværftet af en snes tidligere værftsarbejdere.